

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 6.030202 Філологія
Спеціалізація 035.4 Германські мови та літератури
(переклад включно)
Нетрадиційні уроки іноземної мови

Допущено до захисту «__» _____ 20 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студентка групи ПР-41
Плетенко Крістіна Павлівна

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доцент
Баранова Світлана Володимирівна

Суми 2018
ЗМІСТ

ВСТУП	3
.....	
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ	5
.....	
1.1 Порівняльна характеристика традиційних та нетрадиційних уроків.....	5
1.2 Незвичайні альтернативи традиційним урокам.....	11
РОЗДІЛ 2 РОЗРОБКА І АПРОБАЦІЯ НЕСТАНДАРТНИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ТА СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	17
2.1 Моделі нетрадиційних уроків.....	17
2.2 Модернізація процесу вивчення іноземної мови.....	22
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28
ДОДАТКИ.....	30

ВСТУП

Вивчення англійської мови на ряду з іншими іноземними мовами стало основним фактором як індивідуального, так і національного розвитку в цілому. Для поглиблення комунікативних навичок учнів необхідно застосовувати або запровадити інноваційні методи навчання, аби зробити процес засвоєння нового цікавим та захоплюючим як для учнів, так і для вчителів. Творчість і креативність у сучасному суспільстві є тими цінними рисами, які допомагають у розвитку аналітичного мислення, логіки, вміння відрізнити правду від вимислу, а також впливають на кругозір загалом. Одним із інструментів вчителів для досягнення вищезазначених цілей вчителі використовують нестандартні уроки. Існує чимало різновидів форм проведення нетрадиційних уроків, кожна з яких вирішує свої освітні, виховні та розвиваючі завдання.

У своїх працях теоретико-класифікаційних проблем визначення нетрадиційних уроків торкалися чимало дидактиків ХХ та ХХІ століть, серед яких слід відзначити такі імена, як І. В. Малафіїк, І. В. Зайченко, В. М. Чайка, Н. Є. Мойсеюк. Вирішенням дидактичних проблем у школі за рахунок розробки методів, сценаріїв нестандартних уроків займалися такі вчені, як, наприклад, С. В. Кульневич, Т. П. Лакоценіна, С. С. Пальчевський, тощо.

Актуальність бакалаврської роботи обґрунтовується необхідністю всебічного та комплексного аналізу поняття нестандартного уроку та підходів до його класифікації, що сприятиме поглибленню розуміння цього аспекту дидактичної науки, а також стане поштовхом для подальшого її розвитку та вдосконалень після аналізу вже розроблених підходів. У світлі сучасних тенденцій до виховання ерудованої з будь-яких тем людини розробка нових підходів для освоєння інформації є необхідною, оскільки старі методики не завжди можна пристосувати до об'ємів отриманих даних для вивчення.

Мета дослідження полягає у знаходженні шляхів подолання стереотипності традиційних підходів до викладання іноземної мови, оскільки вони більше не мають попередньої ефективності і не можуть правильно

вмотивувати учнів для подальшого оволодіння мовою як у вивченні її на базі школи, так і в самостійному вивченні.

Розв'язанню поставленої мети сприятиме вирішення відповідних **завдань**:

- визначити особливості поняття урок для проведення зіставного аналізу на виявлення спільних та відмінних рис між традиційним та нетрадиційним уроками;
- розглянути дослідницькі підходи до визначення поняття нетрадиційний урок;
- проаналізувати розроблені в дидактичній науці класифікації форм проведення нетрадиційних уроків;
- виділити нові для вітчизняної педагогіки напрями проведення нестандартних уроків, які однак досягли поширення закордоном;
- розробка власних підходів до визначення прийомів проведення нетрадиційних форм проведення уроків у рамках середньої та старшої школи.

Об'єктом дослідження стала така форма уроків, наявних у педагогічній науці, як нетрадиційний урок.

Предметом дипломної роботи стали прийоми та інструменти, необхідні для проведення нетрадиційних уроків з огляду на їхні класифікаційні особливості.

Методи бакалаврської роботи включають у себе наступні: описовий метод (інвентаризація та систематизація нетрадиційних уроків), елементи соціолінгвального аналізу (розкриття механізму творчих нахилів вчителів у розробці планів уроків), аналіз і синтез (при створенні власного розуміння класифікаційних підходів уже попередньо розроблених дидактиками).

Структура роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів з двома підрозділами у кожному, висновків, списку літератури (25 позицій). Повний обсяг роботи складає 31 сторінку (без урахування додатків).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛГІЧНІ ЗАСАДИ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

1.1 Порівняльна характеристика традиційних та нетрадиційних уроків

У сучасному суспільстві вивчення іноземної мови все більше стає невід'ємною частиною професійної підготовки школярів та студентів. Експерти різноманітних сфер діяльності зацікавлені у високому рівні мовної підготовки спеціалістів, оскільки це впливає на успішне вирішення поставлених задач та сприяє успішному кар'єрному розвитку. У чималій кількості галузей існує постійна та навіть нагальна потреба у встановленні та підтримці контакту з іноземними партнерами. Це що стосується професійного життя. Однак існує ще гігантська розважальна індустрія, кіно, музика, різноманітні шоу та проекти, які є англійською чи будь-якою іншою іноземною мовою. Тому мотивацій для оволодіння мовою іншого народу стає ще більше.

Школи забезпечують дітей базовим багажем знань з іноземної мови, який у майбутньому допоможе поглибити їхнє вивчення у вищих навчальних закладах або знадобиться для самостійного вдосконалення вмінь і навичок. Нині існує безліч програмних матеріалів для людей з різними рівнями мовних знань.

Чимало залежить не тільки від учнівської та студентської самоорганізації та вмотивованості, але й від учительських методів викладання інформації, адже якщо матеріал подано недбало або просто не відповідно до потенціалу чи рівня знань школярів, то і результат буде незадовільним очікуваному.

Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті надає перевагу принципам гуманізації освіти, а також практикує переорієнтацію процесу навчання з простого освоєння інформації до індивідуально-диференційованого підходу до методів викладання. У побудові навчального процесу в різних типах освітніх закладів використовують такі основні

методологічні підходи, як: системний, синергетичний, діяльнісний, праксеологічний, гуманістичний, культурологічний, аксіологічний, суб'єктний, акмеологічний, компетентнісний та інші [11]. Однак у кожному з випадків основним інструментом учителів, де можливі зміни та експерименти, є урок.

Урок — це цілісний, логічно завершений, обмежений у часі, регламентований обсягом навчального матеріалу основний елемент педагогічного процесу, який забезпечує активну і планомірну навчально-пізнавальну діяльність групи учнів певного віку і рівня підготовки, спрямовану на розв'язання визначених завдань [1].

Усі елементи навчально-виховного процесу наглядно представлені у цьому визначенні: мета, зміст, засоби, методи, організація і керівництво, а також усі дидактичні елементи. Таким чином, цілісність процесу навчання потребує постійної колективно-індивідуальної взаємодії між учнями та вчителями.

За визначенням М. І. Махмутова, урок — це динамічна та варіативна форма організації процесу цілеспрямованої взаємодії (діяльності і спілкування) певного складу вчителів і учнів, яка містить у собі зміст, форми, методи і засоби навчання, і, яка систематично використовується (в однакові відрізки часу) для вирішення завдань освіти, розвитку і виховання у процесі навчання [5].

Також необхідно зазначити, що урок як цілісна система та організаційна форма навчання реалізує освітню, виховну та розвиваючу функції навчання, що характеризує його як багатогранний та багатоплановий інструмент у руках учителя.

Існує декілька підходів до класифікації уроків, кожен з яких бере за основу окрему ознаку, важливу при навчальному процесі. Уроки класифікують на основі [1]: а) дидактичної мети (І. Огородников, І. Казанцев, В. Онищук); б) мети організації занять проведення уроку (М. Махмутов); в) основних етапів навчального процесу (С. Іванов); г) дидактичних завдань, що вирішуються на уроці (Н. Яковлев, А. Сохор); д) методів навчання (І. Борисов); способів організації навчальної діяльності учнів (Ф. Кирюшків). Тут представлений не повний список варіацій підходів до систематизації уроків, тому логічно зробити

висновок, що універсальної класифікації уроку на даний момент часу у педагогічній науці поки що немає. На практиці ж учителі обирають найдоцільніший за їхніми планами та освітніми цілями тип уроку, підлаштовуючи його певним чином під свій темп та методику викладання.

Згідно з принципами вітчизняної педагогічної науки, найзручнішою класифікацією типів уроків слід уважати ту, в основу якої покладено дидактичну мету та місце уроку в загальній системі уроків. Так, наприклад, В. Онищук, виділяє наступні типи уроків:

- урок засвоєння нових знань;
- урок формування умінь і навичок;
- урок застосування знань, умінь і навичок;
- урок узагальнення і систематизації знань;
- урок перевірки знань, умінь і навичок;
- комбінований урок [7].

На думку М. Махмутова, уроки слід класифікувати з огляду на мету організації, визначену загально-дидактичними завданнями, змістовою направленістю навчального матеріалу та рівнем знань, тому він виділив такі п'ять типів уроків [5]:

- уроки засвоєння нового матеріалу;
- уроки удосконалення знань, умінь і навичок;
- уроки узагальнення та систематизації;
- комбіновані уроки;
- уроки контролю і корекції знань, умінь і навичок [5].

Усі з вище зазначених уроків можна віднести до класу традиційних уроків. На думку вітчизняних спеціалістів, традиційність уроку насамперед визначає характерна його структура. Так, наприклад, у більшості типових уроків виділяють час на організаційну частину, перевірку домашнього завдання, пояснення мети та теми уроку, актуалізацію опорних знань, організацію

вивчення нового матеріалу, його закріплення та засвоєння, організацію домашнього завдання, підведення підсумків уроку, виставлення оцінок учням.

Загалом поняття «нестандартний урок» було введено у методику наприкінці 80-х років ХХ століття. Нетрадиційними уроками зазвичай вважають такі, у яких традиційні елементи замінюються нестандартними, після чого істотно змінюється структура заняття. Характерною відмінною рисою таких уроків також є те, що у них акцент ставиться на концентрацію вольових, інтелектуальних та емоційних зусиль учнів під час їхньої підготовки до заняття і при його проведенні. Також тут слід виділити значну творчу та пізнавально-організаційну активність учнів.

У нестандартному уроці відсутні жорсткі вимоги до планування уроку. У порівнянні з традиційними формами він характеризується більшою творчою складовою, розкутістю та своєрідною неформальністю; у ньому також необхідні безпосереднє залучення учасників до процесу підготовки. Часто під час таких уроків викладачем чітко не формулюються цілі та мета уроку, однак вони стають чітко зрозумілими з ходом уроку. Зазвичай нестандартні уроки більше до вподоби учням, але вони вимагають набагато більших затрат на підготовку та реалізацію, ніж звичайні. Деяким чином нестандартний урок є чимось середнім між виховним заходом і уроком у традиційному його розумінні.

Д. Рум'янцева, В. Паламарчук, О. Антипова визначають нестандартний урок як структурування форми і змісту, яке б насамперед викликало б в учнів зацікавленість, а також стало б запорукою їхнього оптимального розвитку та виховання [8].

На думку Л. К. Лухтая, нестандартний урок не вкладається (повністю чи частково) у дидактичні рамки, на ньому вчитель не дотримується чітких етапів навчального процесу та традиційних видів роботи [3].

Печерська Е. П. вбачає головну характерну рису нестандартного уроку у виборі форми викладання навчального матеріалу, яка пов'язана з асоціативно-емоційним фоном учнів, що допомагає їх умотивувати і створити комфортну атмосферу для проведення навчальної діяльності [10].

У педагогічній практиці проведення нестандартних уроків та удосконалення методики викладання загалом розцінюється як один із найважливіших елементів підвищення якості знань і пізнавального інтересу до вивчення іноземних мов. Зміни у навчальному плані ставлять нові вимоги до професійної кваліфікації вчителів, змушуючи їх по-новому підходити до організації уроків та його системних частин.

Так само як і з традиційними формами проведення класної діяльності, існують і різні підходи до класифікації нетрадиційних форм навчання. Так, наприклад, основа класифікації С. В. Кульневич та Т. П. Лакоцениної полягає у тематичній різноманітності при організації занять, а саме: уроки з трансформацією стандартних способів організації (семінар, залік, урок-моделювання); уроки з оригінальною організацією (урок-монолог, урок-взаємонавчання); уроки зі зміненим способом організації (урок взаємоконтролю, лекція, захист ідей); уроки, що імітують різні види діяльності (урок-мандрівка, урок-екскурсія); уроки, пов'язані з фантазією (театралізований урок, урок-казка); уроки з ігровою основою (урок-конкурс, урок-КВК); урок-аналогія з відомими методами й формами діяльності (урок-дослідження, урок-диспут); урок-аналогія певних дії (урок-аукціон, урок-суд) [2].

Наступним чином класифікувати всі нестандартні уроки запропонував С. С. Пальчевський:

- міжпредметні уроки;
- інтегровані уроки (урок краси, урок мудрості, урок народної творчості);
- уроки рольової та ділової гри (урок-імітація, урок-захист проєктів, урок-імпровізація, урок-консиліум, урок-слідство, тощо);
- уроки-змагання (урок-КВК, урок-«Що? Де? Коли?», урок-конкурс, урок-вікторина, урок-турнір та інші);
- уроки широкомасштабного огляду знань (урок-подорож, урок-фреска, урок-панорама, тощо);

- уроки комунікативної спрямованості (урок-усний журнал, уроки філософії серця, урок-мрія, урок-діалог, тощо);
- уроки-звіти (урок-демонстрація, урок експертної оцінки, урок захисту індивідуальних творчих робіт, тощо);
- уроки, які наслідують форми навчання вищих навчальних закладів (урок-семінар, урок-конференція, урок-лекція);
- уроки творчого пошуку (урок-розвідка, урок-«Еврика», урок-експедиція, тощо);
- театралізовані уроки (урок-спектакль, урок-драма, урок-фесерія, урок-казка, урок-етюд та інші) [9].

Незважаючи на різноманітність бачення видів нетрадиційних уроків, усі вони мають між собою спільні риси, до яких слід віднести підвищення рівня зацікавленості серед учнів, активізацію пізнавальної діяльності, зміни позиції педагога у якості лідера процесу навчання на партнерство з учнями, креативність та неформатність, нестандартний підхід до оцінювання результатів роботи. Також у даний список плюсів можна додати і розкриття резервних можливостей особистості (характер та вміння найліпше розкриваються у нестандартних ситуаціях), формування в учнів власного погляду на проблеми та певні феномени, сприяння формуванню вміння самостійно узагальнювати, систематизувати та аналізувати (що є напрочуд важливим у наш час доступу до безлічі джерел інформації, коли далеко не всі з них є достовірними), створення умов для учнівської самовмотивованості, розвиток комунікаційних умінь і навіть навичок акторської майстерності, ораторського мистецтва, тощо.

З іншого боку, не беручи до уваги переваги нестандартних уроків, чимало педагогів, хоча і вбачають у них прогрес педагогічної думки, не вважають доцільним базувати навчальний процес тільки на таких формах проведення занять, оскільки їхніми недоліками є велика втрата часу, відсутність серйозної пізнавальної праці та невисока результативність [6].

Отже, нетрадиційні уроки є ефективним засобом для покращення взаємовідносин між учнями та вчителями, який завдяки зміни обстановки під час навчального процесу допомагає створити атмосферу зацікавленості та покращує рівень обізнаності учнів не тільки у галузі іноземної мови, але і із інших шкільних навчальних дисциплін. Важливим також є факт того, що під час проведення подібних занять ураховуються інтереси учнів, їх здібності та психологічні особливості їх віку та статі. Нетрадиційні уроки можуть стати запорукою активного творчого розвитку школярів, який супроводжується цікавим процесом вивчення та освоєння матеріалу з предмету.

1.2 Незвичайні альтернативи традиційним урокам

Шкільна програма має забезпечити учнів необхідними знаннями з іноземної мови та допомогти їм оволодіти вміннями і навичками усного та писемного мовлення, звертаючи увагу на мотиви, соціальні норми та цілі мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях. Також слід не забувати про належну підготовку учнів з огляду на покращення ними рівня їхньої соціокультурної та соціолінгвістичної компетенцій, оскільки вони значним чином впливають на комунікативні навички та знання, а також на вміння адаптуватися чи навіть асимілюватися в іноземному середовищі.

Нові освітні реалії передбачають формування філософії сучасного європейця, тобто освіченої людини, яка навчається впродовж усього свого життя. Це дає усвідомлення необхідності самоосвітньої діяльності особистості та її готовності до опанування нових знань, зокрема що стосується вивчення мов. Подібні реалії вимагають змін у рівні володіння іноземними мовами, тобто визначення нових підходів до підбору змісту та організації навчальних матеріалів, використання адекватних форм і видів контролю.

Окрім уже зазначених форм проведення нетрадиційного уроку існують і такі, які не набули розповсюдження на території нашої країни. Незважаючи на те, що данні методики не є чимось новим за давністю свого формування та

введення в педагогічну практику, в Україні вони залишаються незвіданими. Тому їх з упевненістю можна віднести до нетрадиційних форм навчання, оскільки вони включають у себе інтерактивний підхід та орієнтацію на учнів.

Одним із таких нестандартних підходів до вивчення іноземної мови є методика “Silent Way”, створена Калемом Гаттегно, де як основний метод навчання використовують мовчання. Цей метод був представлений у 1963 році у його книзі “Teaching Foreign Languages in Schools: The Silent Way” [14]. Дидактик критично ставився до основних методів викладання, які панували на той час. Цей метод часто відносять до альтернативних. Він підкреслює автономію учнів та активну участь студентів у процесі навчання. Загальна мета даного методу полягає у тому, щоб допомогти учням-початківцям отримати спочатку базовий рівень володіння мови, що вивчається, а потім досягти майстерності у знаннях на рівні носія мови. Тиша використовується як інструмент досягнення цієї мети: учитель використовує суміш тиші та жестів, щоб зосередити увагу учнів, отримувати відповіді від учнів та заохочувати їх для самостійних пошуку та виправлення зроблених помилок. Учителі також уникають похвали або критики, оскільки це може перешкоджати учням розвивати самостійність. Уникають перекладу та механічного повторення матеріалу.

Студенти починають вивчення мови з оволодіння її звукової системи. Звуки асоціюються з різними кольорами, створюючи своєрідну графічну систему, унікальну для кожної мови вивчення. Спочатку учитель презентує звуки вже наявні у рідній мові учнів, потім учні засвоюють нові для них звуки. У подальшому дані графічно-звукові асоціації допомагають у відточенні навичок з письма, читання, вимови.

До спеціалізованих «посібницьких» матеріалів відносяться кольорові рахункові палички Кюізенера, фідель (спеціальні спелінгові графіки) та графічно-звукові зображення [14].

Рахункові палички (рис. 1.1) використовуються для показу будь-яких видимих проявів у структурі мови вивчення, для презентації ролі кожного слова

у реченні, для реалізації більшості граматичних структур мови вивчення, розбору речень та словесних наголосів, беручи до уваги правильність інтонації та зв'язки у словосполученнях, для створення візуальної моделі конструкцій (наприклад, системи часових форм дієслова в англійській мові), для показу фізичних об'єктів (годинників, карт, тварин, овочів, тощо), які в подальшому використовуватимуться для створення учнями оповідань чи історій як у відео.

Рис. 1.1 Рахункові палички Кюізенера

Фідель (рис. 1.2) представляють собою графіки з усіма можливими комбінаціями написання кожного звуку мови. Використовуються у системі *Words in Colour*, синтетичній акустичній системі, у якій колір є індикатором фонетичних властивостей літер. Також ця система була адаптована для використання глухими дітьми та дітьми з дислексією (нездатність оволодіти навичками читання текстів [18]). Існує всього вісім графіків-фідель з англійської мови; учитель, а пізніше і самі учні вказують на кодові зображення спелінгу для асоціації їх із звуками: /eɪ/ — *ay, ea, ei, eigh* (*say, steak, veil, weigh*).

Наступний незвичайний метод викладання іноземної мови, на який варто звернути увагу, — суггестопедія (Suggestopedia), розроблений болгарським педагогом і психологом Георгієм Лозановим у 1960-ті роки. На думку вченого, коли люди дорослішають, вони приймають соціальні норми та пристосовують свої особистості відповідно до них [14]. Одним із наслідків є те, що ми гальмуємо процес вивчення, щоб відповідати цим зовнішнім межах. Можливості, які використовуються нами в дитинстві, у дорослому віці більше не застосовуються, однак вони зберігаються як функціональні резерви. За словами Лозанова, люди можуть реінтегрувати ці резерви в активний стан за допомогою засобів сугестії (спосіб впливу, заснований на некритичному сприйнятті людиною отримуваної інформації [19]), що допомагає утричі чи вп'ятеро збільшити ефективність вивчення інформації, ніж будь-які інші традиційні методи.

Аранжування та фізична атмосфера (завдяки різним видам мистецтва та музики) в класі мають першорядне значення для того, щоб студенти відчували себе комфортно та впевнено. У сучасному розумінні урок суггестопедії проходить у наступні чотири етапи: вступ, концертна сесія (активна і пасивна), відпрацювання, виробництво.

На першому етапі вчитель подає матеріал в ігровому вигляді замість того, щоб аналізувати лексику чи граматику тексту. Далі в активній сесії вчитель читає текст з особливою інтонацією під музичний акомпанемент. Іноді студенти читають текст разом з викладачем, а музику слухають під час пауз. Музика має мати ларго-темпо. Після цього студенти співають пісні та грають в ігри, а вчитель позиціонує себе в якості консультанта. Останній етап полягає у тому, що студенти спілкуються цільовою мовою без задання теми (спонтанно) без перерви чи корекції з боку вчителя.

На думку одного з послідовників Лозанова, Андреа Ромхарт, урок-суггестопедії з вивчення вокабуляру за допомогою карточок для запам'ятовування має виглядати наступним чином:

- у першій частині вступний музичний фрагмент музики бароко у темпі ларго (60 ударів/хв) допомагає учням розслабитися (3 хвилини);

- наступний етап, учні слухають записані картки для запам'ятовування на тлі заспокійливої музики у стилі бароко;
- У заключній частині пришвидшений темп музики (120 ударів/хв) допомагає учням прокинутися від напівсну (3 хвилини) [15].

Спікер має використовувати різні інтонації та ритми, аби зробити флеш-картки більш емоційно забарвленими та вражаючими загалом. Остаточний варіант запису має тривати близько 20 хвилин (приблизно 150 карток).

Цей метод не є дуже практичним, адже вчителі стикаються з проблемою доступності музики, необхідного обладнання та зручних класів. Однак незважаючи на всі ці недоліки, дана методика широко використовується вчителями всього світу. Завдяки суггестопедії навчання проходить легко та непомітно, учні більше довіряють власним силам та здібностям, а також проводять час у заспокійливій атмосфері, що позитивно впливає на їхні можливості сприйняття інформації та час, необхідний для її засвоєння.

Для системи освіти в Україні дані методики викладання іноземної мови видаються надто радикальними та недоступними через відсутність належного обладнання, тощо. Однак вони вже були апробовані та показали високі рівні ефективності, що слугує підтвердженням того факту, що ці методи можна і необхідно активно залучати у процес викладання в Україні. Представлені методи принадні для застосування на ранніх етапах вивчення іноземної мови, коли одним із найголовніших аспектів є правильне вмотивування учнів та викликання в них інтересу до мови вивчення. Ці методи здатні забезпечити стовідсотковий фідбек від учнів, оскільки в їхню основу покладено переміщення акценту з вчителя у ролі лідера класу на створення умов, де учні виявляють самостійність та готовність до експериментів. Отже, у поєднанні з традиційними методами викладання дані практики можуть стати невід'ємною частиною національної педагогічної доктрини в Україні.

РОЗДІЛ 2

РОЗРОБКА І АПРОБАЦІЯ НЕСТАНДАРТНИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ТА СТАРШІЙ ШКОЛІ

2.1 Моделі нетрадиційних уроків

Для реалізації концепції цілісного розвитку особистості на базі школи передусім необхідно всесторонньо та глибоко проаналізувати навчальний процес.

Швидкий розвиток науки, зростання обсягу нової інформації сприяє формуванню соціального замовлення на пошук та впровадження новітніх освітніх технологій, адже на сьогоднішній день від сучасної школи вимагається провести гідну підготовку активних, самостійних особистостей з високим творчим потенціалом, які вміють критично мислити та являють собою спеціалістів своєї справи. Отже, серед задач учителів слід виділити основну — сприяння залученню учнів до активних видів діяльності з високим рівнем ініціативності та самостійності. Тобто, як можна зробити висновок з попередньо викладеної інформації, саме учень стає головною фігурою навчального процесу. При правильному підході до підготовки та проведення занять у учнів можливо розвинути необхідність постійного пошуку знань та самовдосконалення. Роль вчителя можна розглядати не з позиції суворого наглядача, а доброзичливого радника, який допомагає розкрити соціальні та пізнавальні мотиви навчальної діяльності.

У попередньому розділі розглянуто різноманітні кваліфікації нетрадиційних уроків, на деяких із типів уроків хотілося б зупинитися більш детально та запропонувати власне бачення підходу до проведення подібних занять.

Онлайн-медіа міцно закріпилися в нашому повсякденному житті. Роль мас-медіа настільки велика, що без інформації, що розміщується в мережі Інтернет, тощо, людина буде відчувати брак новин і знань про обстановку у місті,

країні та світі. Засоби масової інформації дають можливість відшукати найактуальніші новини як пізнавального, так і розважального характеру. Тому проведення уроків-телепередач з огляду на вище зазначене є досить цікавою формою роботи.

Неординарність таких уроків полягає у тому, що вони сприяють формуванню в учнів уміння узагальнювати та аналізувати [4]. Структурою такого уроку є послідовність фрагментів із найбільш популярних програм минулого і сьогодення: «Поле чудес», «Розсміши коміка», «Хто зверху?», «Україна має талант», «Голос країни», «Найрозумніший», «Все буде добре», «У пошуках істини», тощо, побудованих на предметному навчальному матеріалі. Вибір програми здійснюється з огляду на можливості навчальної теми уроку. Для підготовки вчителем створюється ініціативна учнівська група, у ході роботи з'ясовуються організаційні моменти, який буде склад журі, кого з зірок буде запрошено на телепрограму, тощо. Кожен учасник ініціативної групи відповідає за свою частину підготовки, до якої залучають і інші учні класу. Перед проведенням подібних заходів класна кімната прикрашається у відповідному стилі. У сценарій уроку органічно вплітаються кінопрограма (показ навчального кінофільму, фрагмента, епізоду, відеокліпу), рекламна пауза, музична вставка. Під час уроку робляться записи в робочих зошитах, малюються схеми, пишуться формули, створюються *MindMap*, тощо. На таких уроках простежуються міжпредметні зв'язки, тому одним із варіантів проведення уроку-телепередачі можна вважати інтегрований урок з участю декількох учителів з інших навчальних дисциплін. Метою таких уроків слід розглядати потребу виявити лідерські якості серед учнів, пробудити інтерес до самостійної роботи, дати можливість креативного прояву себе та розвивати вміння працювати в команді. Такі заняття також дають уявлення про професію журналіста, телеведучого, редактора, сприяють розвитку ораторських та акторських здібностей учнів. Урок-телепередача — це своєрідна рольова гра, що максимально наближає учнів до реального життя і є основним аспектом мотивації під час використання цієї форми роботи. Розробку фрагменту уроку-телепередачі подано у додатку А.

Як підсумок уроку доцільно використовувати метод «мікрофон», аби учні мали змогу висловити свою точку зору, обґрунтувати її, провести загальний аналіз усіх висловлених думок. Урок-телепередача — спільна навчально-пізнавальна, ігрова та творча діяльність учнів, яка добре розвиває діалогічне та монологічне мовлення, а також підвищує зацікавленість учнів у поєднанні вивчення англійської мови з іншими навчальними дисциплінами.

Урок-твір може стати цікавим інструментом для розвитку учнівської креативності та вміння оформлювати свої думки та ідеї на письмі, звертаючи при цьому особливу увагу на граматику, правила пунктуації, стилістичні норми іноземної мови. Уроки цього типу мають таку структуру: вступне слово вчителя (5 хв), творча робота груп (10 хв), обговорення діяльності груп і філософські висновки (25 хв), підбиття підсумків (5 хв) [4]. Клас поділяється на декілька груп, кожна з яких отримує своє завдання. Для оцінки роботи кожної групи обирається журі. Після закінчення роботи учні доповідають про результати роботи та демонструють їх (наприклад, зачитують вголос весь написаний твір або найцікавіші уривки). Як тему даного типу уроків пропонуємо розглянути відносно новий жанр фентезійної літератури мешап-прозу. Значний успіх мешап-романів за короткий термін їх існування (творів С. Грема-Сміта «Гордість й упередження і зомбі» (перший автор — Дж. Остін, 2009) і «Авраам Лінкольн: мисливець на вампірів» (2010), Дж. Остін і Б. Х. Уінтера «Розум, почуття і гади морські» (2009), А. Е. Мурета «Королева Вікторія. Мисливиця на демонів» (2012) і под.) дає змогу використовувати даний літературний матеріал як засіб заохочення студентів до письмово-творчої роботи, а також такі роботи слугують гарним прикладом поєднання на перший погляд непоєднуваного, що сприяє розвитку критичного мислення, креативності, логіки, а також уміння редагувати, підбирати факти, тощо. Тому на уроці після пояснення жанрової особливості подібних робіт може поділити клас на декілька груп, кожна з яких отримує завдання поєднати їхній улюблений твір з іншою історичною епохою, наприклад, потім слідує етап із застосуванням методу «мозкового штурму», після чого — підведення підсумків.

Для підвищення рівня конкурентоспроможності серед учнів та їхнє вміння швидко реагувати в стресових ситуаціях слід використовувати уроки-вікторини, які можуть стати гарною альтернативою проведення контрольних робіт і залікових уроків з теми. Хід уроку може йти наступним чином: спочатку діти діляться попередньо підготованими цікавими фактами з теми, далі діти беруть участь у вікторині, питання якої розглядалися на попередніх уроках або були задані для самостійного опрацювання, конкурс «Словесний крокодил», де учні пояснюють слова з теми, не називаючи його, або інша його варіація гра «Аліас», коли за обмежений час учні пояснюють слова, зазначені у них на картках, попередньо підготованих вчителем з активним вокабуляром або будь-якою розглянутою інформацією з теми (див. додаток Б).

Урок-розслідування [4] орієнтований на самостійний пошук учнями відповідей на поставлені проблеми, заохочує їх приймати активну участь у розв'язанні головоломок, розвиває вміння використовувати дедукцію та індукцію. Даний тип уроку сприяє формуванню логічної культури учнів та вмінню знаходити вихід із нестандартних ситуацій, що показує гнучкість розумових здібностей, витривалість у стресових ситуаціях та здатність пристосовуватися до змінних умов навколишнього середовища. Так, наприклад, будь-який урок, пов'язаний з діяльністю відомих авторів детективної літератури може супроводжуватися частиною, де учні не тільки презентують попередньо підготований матеріал з приводу визначних літературних надбань цього жанру (у вигляді зашифрованих анаграм чи загадок про назви цих робіт, кросвордів або ж ребусів), а також супроводжуватися нестандартними вправами на перевірку вміння працювати в групі, швидко реагувати та аналізувати. Одним із варіантом нестандартних вправ є загадки на латеральне мислення (“situation puzzles”, “lateral thinking puzzles”, “yes-no puzzles”) [20]. Учні отримують ситуації для розгляду з певним питанням, на яке треба дати відповідь. Для цього учні ставлять ведучому гри питання таким чином, аби можна було відповісти тільки «так» або «ні», таким чином поступово учні приходять до правильних результатів. Навіть абсурдні з першого погляду ідеї розглядаються, адже такі загадки фокусуються

на інноваційності запропонованих ідей. Зразок такого завдання подано у додатку В. Подібні форми роботи також розроблені у формі відео-роликів [23]. Також у розробці уроків з застосуванням інших технічних засобів допоможе серія підручників “How to Teach Like a Pro” [24].

Урок-змагання є ще одним видом проведення нестандартного уроку. Зазвичай на ньому клас поділяється на дві групи, які мають приблизно однаковий рівень знань. Серед учнів цих груп обираються капітан та консультант, який допомагатиме слабшим учнями команди [4]. Структурними елементами таких занять є різноманітні конкурси. Важливо зазначити, що учитель заздалегідь попереджає учнів, що у ході уроку оцінюватиметься не тільки робота кожної групи загалом, але й кожного учня окремо. За кожну відповідь ставляться оцінки, у кінцевому рахунку перемагає та команда, яка набирає більшу кількість балів. Можливими варіантами змагань пропонуємо розглядати наступні: гра “Verb, Adjective, Noun”, де кожен учень до запропонованого дієслова має утворити прикметник та іменник; гра “Synonym Vocabulary Builder”, де учні утворюють синонімічні пари; гра “Lol Speak”, де учні розшифровують звичайні скорочення особистого листування [21]; гра “English Proverbs and Idioms”, де учні мають з’єднати початок і закінчення англійських ідіом та прислів’їв (див додаток Г). Такі уроки проходять жваво і динамічно. Метою таких занять розглядаємо розвиток усного мовлення, повторення пройденого матеріалу та використання отриманих знань на практиці, а також виявлення «білих плям» у знаннях учнів, оскільки завдання конкурсів можуть бути дуже різносторонніми.

Урок-спектакль у формі судового засідання [4] ознайомлює учнів зі специфікою таких професій, як суддя, адвокат, прокурор, сприяє вивченню окремих законів правової системи іншої країни та допомагає розглянути їх у зіставному аспекті з наявними у рідній державі. Кожен із учнів, отримавши свою роль у імпровізованій виставі, має підготувати свій виступ, для цього використовуючи додаткові релевантні джерела інформації (які може надати вчитель). Так, наприклад, темою судового обговорення може стати фільм або ж

твір, де існують суперечливі погляди щодо правильності винесення вироку та визначення вини підсудного.

Отже, як зрозуміло з вище наведених планів проведення нестандартних уроків, немає єдиної стандартної схеми для їх утілення. Нетрадиційний урок — це перш за все результат творчого доробку і пошуку вчителів. Для вирішення проблеми, як сконструювати такий урок, які закономірності впливають на процес в цілому, які рекомендації можуть допомогти при вирішенні цієї задачі, необхідно ознайомитися з різними видами таких уроків і практично реалізовувати їх відповідно до теми уроку за календарним планом.

2.2 Модернізація процесу вивчення іноземної мови

Використання інноваційних технологій підтримує фундаментальні зміни, які можуть бути невід'ємною частиною досягнення значного поліпшення продуктивності праці. Вони застосовуються однаково як учителями, так і учнями, допомагають підвищити ступінь участі студентів у процесі навчання та їхній рівень мотивації, прискорює темп засвоєння дисципліни в цілому. Інноваційні технології також дають змогу утворити нову модель зв'язку між учнем та учителем, коли процес викладання проходить у більш інтерактивній формі, ніж на звичайних традиційних уроках. Можливості, які надає модернізація процесу вивчення іноземної мови, можуть сприяти більш професійному використанню відкритих освітніх ресурсів та швидшому аналізу доступних джерел інформації. Також слід пам'ятати про скорочення витрат, пов'язаних із навчальними матеріалами, та більш раціональний підхід до використання часу.

Використання більшості типів технологій може бути застосоване до кожної вікової групи. Для проведення нетрадиційних уроків такі типи технологій можуть бути застосовані: відео-ігри, інтерактивні технології, такі як соціальні медіа та обговорення в Інтернеті. Ці технології виходять за рамки простого включення технологічних гаджетів і фактично використовуються для зміни

навчального плану та вибору педагогічних методик загалом. Так, наприклад, методика «перевернутий клас», коли учні мають змогу переглядати відеоподкасти, створені вчителями на базі тематики уроків, удома, а час заняття присвячений практичному відпрацюванню матеріалу з наданням учителем консультацій за необхідності [12]. Тому проблема з відставанням учнів через пропущення уроків і не засвоєння матеріалу не виникає. Іншим прикладом є адаптивне навчання, яке використовує технології та дані для створення індивідуальних навчальних планів, адаптованих до конкретних потреб кожного учня. Він часто реконструює класну кімнату, щоб інтегрувати індивідуальні програмні уроки з груповими видами роботи, тощо [16].

Відеоігри створюють віртуальні світи, у яких студенти можуть в реальному часі випробувати і застосувати концепції, які вони вивчають у класі. Таким чином абстрактні теорії легше зрозуміти і пристосувати до цілей повсякденного життя учнів. Ігри допомагають учням більш сприйнятливо усвідомити складні поняття, розвивати соціальні взаємозв'язки, коли гравці працюють разом над стратегією проходження рівнів, тощо. Інформація подається дозовано, це гарний спосіб підвищення мотивації студентів, які не хочуть присвячувати час вивченню матеріалу, а просто прагнуть весело проводити час за комп'ютером.

Так, наприклад, “Lure of the Labyrinth” — це онлайн-гра, у якій продумана сюжетна лінія з елементами фентезі переплітається з необхідністю розв'язання математичних задач на рівнях. Головними цілями гри є необхідність знайти свого зниклого домашнього улюбленця та врятувати світ від шестнадцяти монстрів [25]. Гра оформлена англійською мовою, тому загалом допомагає втілити на практиці такий тип нестандартного уроку, як інтегрований та бінарний, на якому відбувається оволодіння одразу двома навчальними дисциплінами, причому процес не вимагає від учнів надто великих мотиваційних зусиль.

Також у просторах мережі Інтернет існує величезна кількість доступних у безкоштовному доступі ігор-квестів. Для проходження гри треба виконувати різноманітні завдання, зазвичай логічні задачі або вправи на уважність, тощо. Серед них слід відмітити локації, де необхідно шукати предмети, які у формі

тексту зазначаються на екрані. Даний етап гри допомагає студенту практикувати вокабуляр та пов'язувати його з візуальним відображенням об'єктів, сприяє опануванню нового лексичного матеріалу. Також у ході таких ігор діалоги між героями можуть проходити або ж тільки у формі аудіо, або ж і з наявним текстовим супроводом, що дає змогу учням у інтерактивній формі практикувати навички сприйняття мови.

Доцільним вважаємо застосування вчителем методики групового пазлу (*Jigsaw Classroom*) для проведення будь-яких типів комбінованих уроків [17]. Клас ділиться на декілька груп, за вибором учителя та залежно від кількості учнів, потім у відповідності до теми заняття учні отримують певну інформацію, поділену відповідно на кількість учасників уроку. Таким чином кожен учень детально ознайомлюється зі своєю частиною роботи, таким чином стаючи у ній експертом, потім учні діляться між собою своїми набутими таким способом знаннями. Метою даного дидактичного методу є встановлення більш глибоких зв'язків довіри та співпраці, де кожен учень не залежно від рівня знань зможе відчувати себе комфортно з більш здібними, наприклад, учнями. Завдяки цьому методу будь-який масштабний за обсягом матеріал засвоюється легше та більш глибоко, оскільки пояснюється зрозумілішою мовою однолітків, хоча і на ряду з процесом засвоєння нового лексичного матеріалу, тощо. Груповий пазл допомагає у відпрацюванні вже засвоєного матеріалу. Прикладами комбінованих уроків можна назвати наступні: поєднання даної методики з самостійним завданням по зйомці та монтажу відеороликів (англійська мова та інформатика), коли учні розбирають інструменти різних спеціальних програм, ознайомлюються з правилами постановки об'єктів у кадрі, тощо; розгляд будь-якої теми з хімії чи фізики, коли після засвоєння інформації методом групового пазлу учні відпрацюють її за допомогою проведення експерименту чи виконання лабораторного завдання, де учні також групами відповідатимуть за окремі її етапи.

Отже, технології на даному етапі розвитку педагогічної науки в Україні не можуть стати повноцінним заміном вчителювання, однак при раціональному

використанні можуть стати незамінним інструментарієм учителя для найкращого вмотивування студентів, що допомагає вчителю бути більш близькими до розуміння сучасних потреб студентів та шляхів, якими можна досягти найліпших результатів з огляду на змінні вимоги до працівників на ринку праці чи пристосованості учнів до різних життєвих ситуацій, тощо. Загалом, навчання, яке базується на застосуванні технологічних медіа, є інтерактивним, може бути з легкістю персоналізоване та пристосоване до будь-якого рівня знань та вмінь, заохочує до плodотворної роботи в групах.

ВИСНОВКИ

Результати дослідження у нашій бакалаврській роботі дають можливість зробити наступний загальний висновок: незважаючи на відсутність уніфікованого підходу до визначення нетрадиційного уроку, оскільки кожен дидактик виділяє якісь окремі риси, важливі для втілення певних освітніх цілей, у даному аспекті він не є глобальною проблемою, оскільки відкриває вчителям простір для формування власного творчого та креативного підходу. Нетрадиційні уроки дозволяють навіть наявній інструментарій для проведення традиційних уроків застосувати з більшою ефективністю у нестандартних ситуаціях у класі та допомагає підвищити продуктивність роботи на уроці та у позаурочний час, присвячений підготовці до занять. Нетрадиційні уроки привносять елемент імпровізації, хоча і є доволі складним у плані підготовки явищем, однак сприяють формуванню дружніх відносин між вчителями та їхніми учнями. Також вони допомагають відкриттю нових обрисів у методиках розвитку вмінь і навичок учнів, роблячи процес засвоєння величезних обсягів інформації, що спричинено потребами сучасного суспільства, більш легким, цікавим та сприйнятливим як для учнів, так і їхніх вчителів.

У першому розділі були розглянуті загальні відомості про нетрадиційні уроки та теоретичні підходи вітчизняних та зарубіжних учених до їхнього аналізу. У другому розділі на базі класифікаційних підходів, розглянутих попередньо, ми розробили практичне застосування даних методик з огляду на сучасні тренди та тенденції школи XXI століття в рамках нової педагогічної доктрини в Україні.

Традиційні дослідження спрямовані лише на передачу та підтримку знань, навичок та здібностей і не демонструють адекватних результатів. Сучасна мовна освіта спрямована на формування багатокультурної ідентичності, з навичками самоаналізу та систематизації нових знань. Інформаційні та комп'ютерні технології можуть підвищити ефективність та створювати умови, необхідні для комфортного та непомітно поглибленого самостійного навчання.

Учитель повинен приймати від учнів будь-які ідеї для проведення уроків без жодних упереджень та відсилок на неможливість їхнього проведення чи недоступності належних для цього умов: завжди можна знайти альтернативні вирішення поставлених проблем і задач. Таким чином нестандартні уроки сприйматимуться учнями не просто як належне, просто підготовлене вчителем заняття, а результат їхньої клопітної праці, до якої більше уваги та поваги. Також немало важливим у даному аспекті розгляду питання бакалаврської роботи є урахування учнівських інтересів та поєднання навчальної програми з сучасними трендами молодого покоління.

Я, Плетенко Крістіна Павлівна, своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота «Нетрадиційні уроки іноземної мови» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. При написанні роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник [Електронний ресурс] / І. В. Зайченко. — Київ : «Освіта України», 2008. — 528 с. — Режим доступу : <http://pidruchniki.com/17000308/pedagogika/pedagogika>. — (01.06.2018).
2. Кульневич С. В. Не совсем обычный урок : Практическое пособие для учителей и классных руководителей, студентов средних и высших педагогических заведений, слушателей ИПК [Электронный ресурс] / С. В. Кульневич, Т. П. Лакоценина. — Воронеж : ЧП Лакоцетин С. С., 2006. — 175 с. — Режим доступа : <https://www.twirpx.com/file/1242620/>. — (25.04.2018).
3. Лухтай Л. К. Нестандартний урок / Л. К. Лухтай. — Початкова школа, 1992. — №3. — С. 31-35.
4. Малафійк І. В. Дидактика новітньої школи [Електронний ресурс] / І. В. Малафійк. — Київ : Слово, 2015. — 632 с. — Режим доступу : http://pidruchniki.com/73638/pedagogika/didaktika_novitnoyi_shkoli. — (02.05.2018).
5. Махмутов М. И. Современный урок : Вопросы теории / М. И. Махмутов. — М. : Педагогика, 1981. — 191 с.
6. Мойсеюк Н. С. Педагогіка : навчальний посібник [Електронний ресурс] / Н. С. Мойсеюк. — Київ : Саммит-Книга, 2007. — 656 с. — Режим доступу : <http://pidruchniki.com/12570107/pedagogika/pedagogika>. — (03.06.2018).
7. Онищук В. А. Типы, структура и методика урока в школе. — Киев : Рад. школа, 1976. — 184 с.
8. Паламарчук В. Ф. У пошуках нестандартного уроку / В. Ф. Паламарчук, Д. І. Рум'янцева, О. Й. Антипова. — Рад. школа, 1991. — №1. — С. 65-69.

9. Пальчевський С. С. Педагогіка : навчальний посібник [Електронний ресурс] / С. С. Пальчевський. — Київ : Каравела, 2007. — 576 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1249300/>. — (01.06.2018).
10. Печерська Е. П. Уроки різні та незвичайні / Е. П. Печерська. — Рідна школа, 1995. — №8. — С. 62-65.
11. Чайка В. М. Основи дидактики : навчальний посібник [Електронний ресурс] / В. М. Чайка. — Київ : Академвидав, 2011. — 238 с. — Режим доступу : http://pidruchniki.com/1584072030815/pedagogika/osnovi_didaktiki. — (01.06.2018).
12. About Flipped Classrooms [Electronic resource] / The University of Queensland, Australia. — Institute for Teaching and Learning Innovation. — Access mode : <http://www.uq.edu.au/teach/flipped-classroom/what-is-fc.html>. — (03.06.2018).
13. Dr. Georgi Lozanov. Suggestopaedia : Summary of Lectures 1995-2005 [Electronic resource] / Dr. Georgi Lozanov. — Vienna, 2005. — 140 p. — Access mode : <http://www2.vobs.at/ludescher/pdf%20files/suggestopaedia%20-%20book.pdf>. — (05.06.2018).
14. Gattergno Caleb. Teaching Foreign Languages in School : The Silent Way (1st edition) [Electronic resource] / Caleb Gattegno. — New York : Educational Solutions, 2010. — 202 p. — Access mode : https://issuu.com/eswi/docs/gattegno_-_teaching_foreign_languages_in_school. — (01.06.2018).
15. Mihaila-Lica G. Suggestopedia — A Wonder Approach To Learning Foreign Languages? [Electronic resource] / G. Mihaila-Lica. — Access mode : <http://www.armyacademy.ro/biblioteca/anuare/2003/SUGGESTOPEDIA.pdf>. — (05.06.2018).
16. School of One : An Implementation Guide [Electronic resource] / iZone NYC. — Access mode : <http://izonenyc.org/initiatives/school-of-one/>. — (01.06.2018).

17. The Jigsaw Classroom [Electronic resource]. — Access mode : <https://www.jigsaw.org/>. — (01.06.2018).

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

18. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. — Перун, 2005. — Режим доступу : https://ukrainian_explanatory.academic.ru/40128/%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%96%D1%8F. — (05.06.2018).
19. Словник української мови : в 11 томах [Електронний ресурс]. — Том 9, 1978. — С. 821. — Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/sughestija>. — (04.06.2018).
20. Oxford English Dictionary [Electronic resource] / Lateral thinking. — Oxford University Press. — Access mode : https://en.oxforddictionaries.com/definition/lateral_thinking. — (05.06.2018).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

21. 300 New Warmers And Fillers : 300 All-New Warmers, Fillers And Ice-Breakers For Any Level / ESL Materials For Busy Teachers. — store.busyteacher.org, 2012. — P. 8-15.
22. BBC Two [Electronic resource] / Letterbox. — Series 1. — Episode 10. — Access mode : https://www.bbc.co.uk/programmes/b08zk8q6?ns_mchannel=YT&ns_source=bbc_two&ns_linkname=video_button. — (25.05.2018).
23. Bright Side [Electronic resource] / YouTube Channel. — Access mode : <https://www.youtube.com/channel/UC4rlAVgAK0SGk-yTfe48Qpw>. — (05.06.2018).

24. How To Teach With Technology Like a Pro : 28 Top Secrets Every Teacher Should Know About Using Technology / ESL Materials For Busy Teachers. — store.busyteacher.org, 2012. — 40 p.
25. Lure of the Labyrinth [Electronic resource] / Online Game. — Access mode : <https://labyrinth.thinkport.org/www/>. — (05.06.2018).

ДОДАТКИ

Додаток А

Фрагмент уроку-телепередачі для учнів 10-го та 11-го класу

Тема: “World of Literature”

Підтема: “Letterbox: Famous Fiction Characters and Their Authors”

Цілі уроку: *практична* — ознайомити учнів з новими ЛО, формувати та розвивати лексичні навички та вміння, розвивати слухові навички; *освітня* — розширювати знання учнів про літературний наробок видатних вітчизняних та зарубіжних письменників у компаративному аналізі та зіставленні; *розвиваюча* — розвивати логічне мислення, пам’ять, увагу та швидкість реакції, а також оволодіння навичками роботи в командах; *виховна* — виховувати повагу до своїх колег по уроку та формувати потребу в практичному оволодінні англійською мовою у різних комунікативних ситуаціях.

Обладнання уроку: комп’ютер, проектор, наочний матеріал.

Хід уроку:

Перший етап: виконання підготовчого завдання для оволодіння новими ЛО з контексту відео.

Другий етап: перегляд самого відео [22].

Третій етап: виконання завдань на перевірку розуміння переглянутого відео.

Четвертий етап: вступне слово вчителя, проведення аналогій з українськими та іншими відомими зарубіжними шоу схожої тематичної направленості.

П’ятий етап: самостійна участь учнів у власній версії програми.

Task 1. Match the definitions (a-h) with the vocabulary (1-8).

Vocabulary

1. a hint
2. to slap
3. a choice
4. fictional
5. to beg
6. weird
7. mothership
8. a seal

Definition

- a. a decision to choose something
- b. a clue
- c. strange
- d. a sea mammal that eats fish and lives in the sea on land
- e. to ask for help or make an urgent request
- f. imaginary or invented
- g. to hit something with the palm of your hand
- h. a place regarded as base

Answers: 1 — b, 2 — g, 3 — a, 4 — f, 5 — e, 6 — c, 7 — h, 8 — d.

Task 2. Complete the sentences with a word from the box.

go for, have, love, on, out, over, I'll have, here

1. _____ a look at = look at
2. _____ to you = it's your turn
3. _____ a = I would like to have a
4. _____ we go = it's beginning now
5. I'll _____ a = I would like to have a
6. Come _____ = you can do it
7. My _____ = my friend
8. This is stressing me _____ = This is making me very nervous

Answers: 1. Have, 2. Over, 3. I'll have, 4. Here, 5. Go for a, 6. On, 7. Love, 8.

Out.

Task 3. Are the sentences true or false?

1. The clip is from a television quiz show.
2. Lyndsey's sister is behind her.
3. Troy says that he thinks a seal made the sound behind him, but he knows it was his friend Andy.
4. After Troy chooses the letter D, the audience is laughing because they think the word is obvious.
5. Mel calls Troy "my love" because they are married.
6. Troy feels stressed out because he can see that everyone else knows the answer.

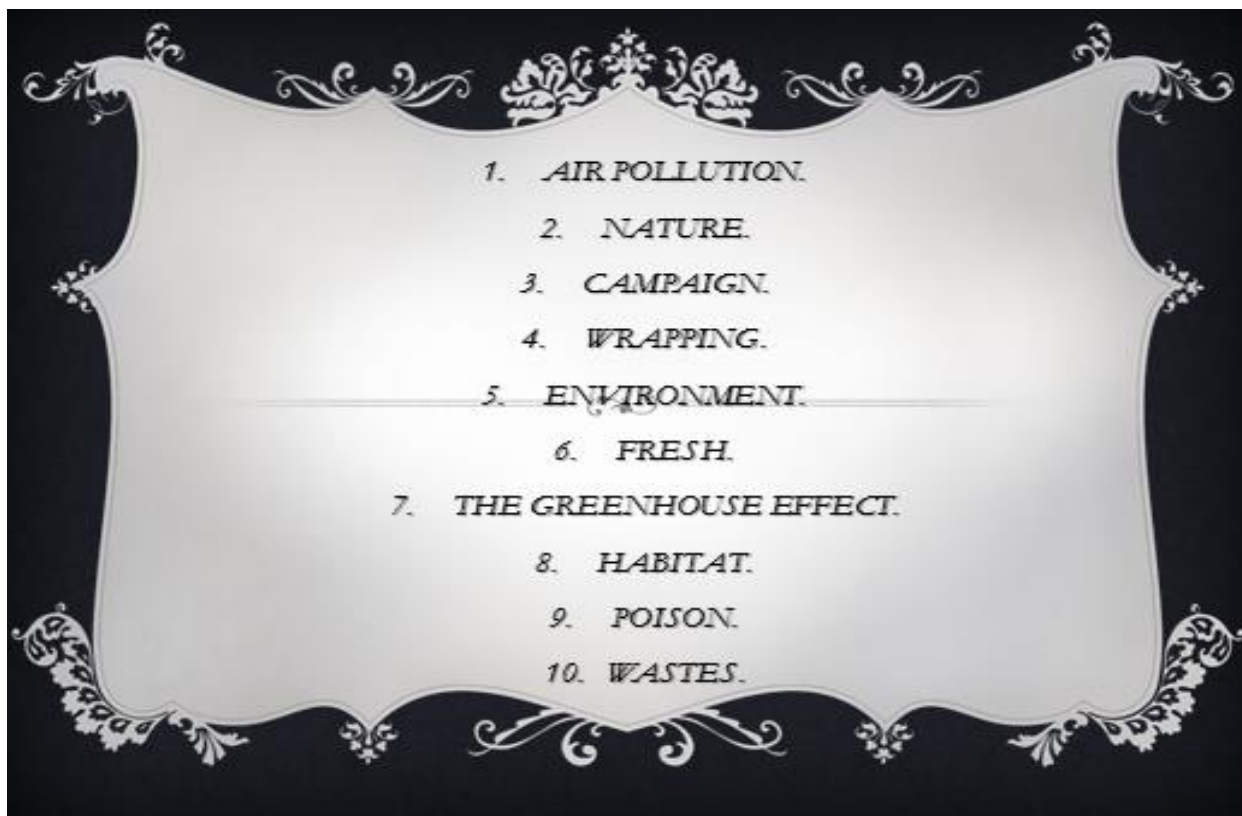
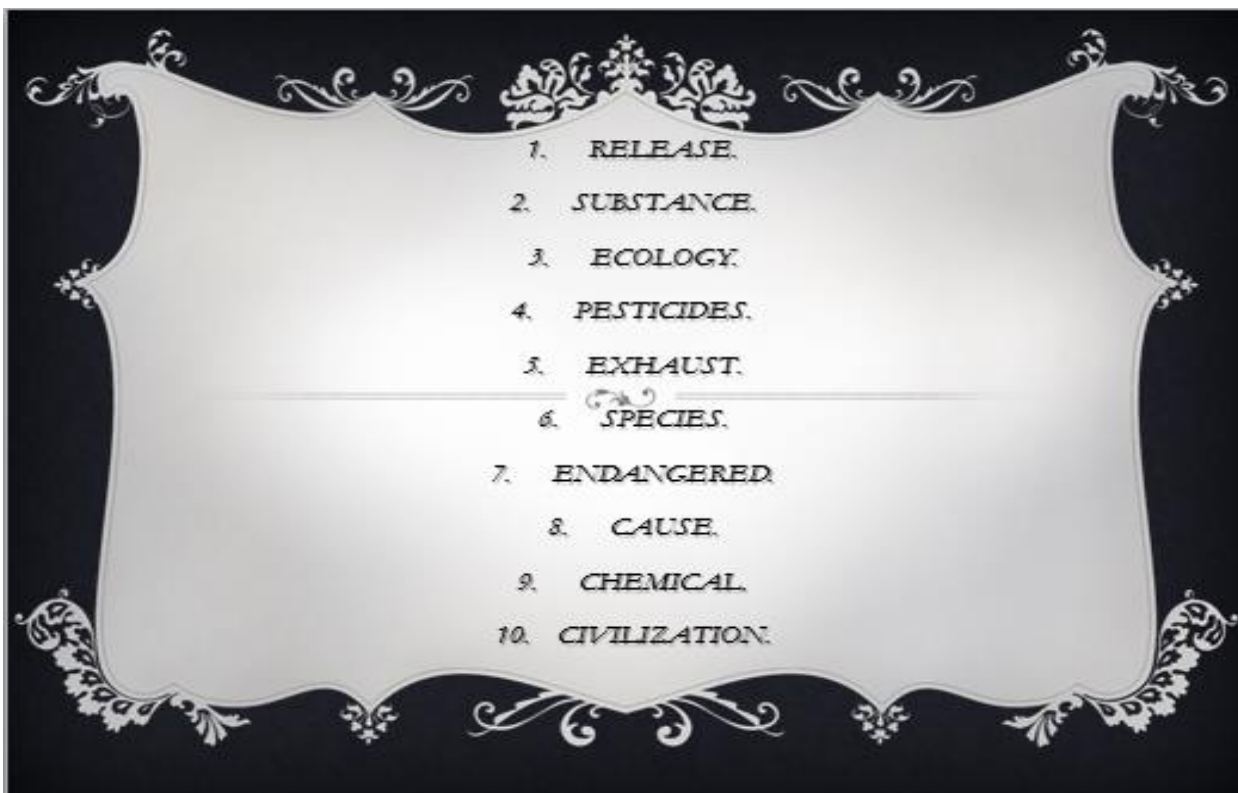
Answers: 1. True, 2. False, 3. True, 4. True, 5. False, 6. True.

Відтворення шоу, де учні-учасники будуть відгадувати закодовані імена персонажів (процедура як на шоу «Поле чудес»). Можливі варіанти подібних загадок:

- He grins when he's spoken to. He grins when he's not. He grins when he appears and sometimes, when he disappears, he leaves his grin behind. (The Cheshire Cat from "Alice's Adventures in Wonderland", by Lewis Carroll).
- It's not only a metal dish for frying, but also a famous Ukrainian poet, musician, philosopher and teacher. (Hryhorii Skovoroda).
- Define the pseudonym of Gogol M. V. (Alov).
- What is the real name of the Count of Monte Cristo in Alexander Duma's novel of that title? (Edmond Dantes).
- Define the title of the book by its keywords: desert, pilot, planet, rose, fox, viper, and airplane. ("The Little Prince" by Antoine de Saint-Exupery).
- It's the French writer, who called Kyiv the second Rome. (Honoré de Balzac).

Додаток Б

Розробка варіації гри «Аліас» для проведення підсумкового контролю з теми “It’s Your Planet” для учнів 8-го класу

Додаток В

Зразок. “Lateral Thinking Puzzles”

A MAN WALKS INTO A BAR AND ASKS THE BARMAN FOR A GLASS OF WATER. THE BARMAN PULLS OUT A GUN AND POINTS IT AT THE MAN. THE MAN SAYS ‘THANK YOU’ AND WALKS OUT.

The man had hiccups. The barman recognized this from his speech and drew the gun in order to give him a shock. It worked and cured the hiccups - so the man no longer needed the water.

Riddle. A man lives on the tenth floor of a building. Every day he takes the elevator to go down to the ground floor to go to work or to go shopping. When he returns he takes the elevator to the seventh floor and walks up the stairs to reach his apartment on the tenth floor. He hates walking so why does he do it?

Answer. The man is too short to reach the number 10 button.

An alternative solution: The elevator only runs to the 7th floor. The riddle did not state that he takes the elevator from the 10th floor in the morning, just that he takes the elevator to the ground floor. He walks to the 7th floor each morning to take the elevator to the ground floor also.

Another alternative solution: The man does it because he needs to go to work to get money and then go shopping to get food to eat.

Додаток Г

Приклади завдань до уроку-змагання для учнів 8-9 класів

1. Гра “Verb, Adjective, Noun”

— To anger, angry, anger	— To digest, digestion, digestive
— To clean, clean, cleanliness	— To complete, complete, completion
— To endanger, dangerous, danger	— To enrich, rich, richness
— To excite, exciting, excitement	— To heat, hot, heat
— To lengthen, long, length	— To slim, slim, slimness
— To beautify, beautiful, beauty	

2. Гра “Synonym Vocabulary Builder”

— Seat/chair	— Ill/sick
— Simple/easy	— Tiny/little
— Mad/angry	— Large/big
— Giggle/laugh	— Hop/jump
— Begin/start	— Finish/end
— Hardworking/diligent, determined/industrious	— Lazy/indolent, lethargic
— Kind/thoughtful, considerate, gracious	— Mean/unfriendly, unpleasant, bad-tempered, difficult
	— Happy/joyful, upbeat, content

3. Гра “Lol Speak”

— LOL — laughing out loud	— BTW — by the way
— ROFL rolling on the floor and laughing	— IDK — I don't know
— 2 — to, too, two	— BFF — best friends forever
— 4 — for, four	— CYA — see you (later)
— LMK — let me know	— BTT —back to topic
— JK — just kidding	— DIY — do it yourself
— U — you	— TIA — thanks in advance
	— TGIF — thanks God, it's Friday

— BRT — be right there

— TMI — too much information

4. Γρα “English Proverbs and Idioms”

ball is	the wrong tree
cry over	louder than words
all roads	in your court
no pain,	no gain
barking up	under the sun
nothing new	nothing gained
actions speak	split milk
nothing ventured,	lead to Rome